

УДК 657.47

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

М. В. Нечваль, студентка 4 курсу ВП НУБіП України «НАТІ»

*Науковий керівник – З.Д. Овчарик, кандидат економічних наук, завідувач
кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту*

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

У статті розглянуто проблеми управлінського обліку на сучасному етапі, його сутність, призначення, визначення, застосування. Трактуються визначення управлінського обліку різними науковцями та нормативно – правовими актами.

Ключові слова: *управлінський облік, проблеми управління, процес, організація.*

Аналіз останніх досліджень. На сучасному етапі функціонування економічних процесів управлінський облік, який формується на основі поділу загальної системи обліку, вимагає нового осмислення, перебудови та реформування. Тому обґрунтування сутності, принципів, методів, а також розробка системи організації управлінського обліку в економічній діяльності підприємств набуває дедалі більшого значення і залишається актуальним. Дослідження питань теорії і практики організації системи управлінського обліку в Україні проводять такі науковці, як П.Й. Атамас, Ф.Ф. Бутинець, З.В. Задорожний, О.В. Лишиленко, Н.М. Малюга, В.В. Сопко, П.Я Хомин та інші. Проте, поряд із важливими науковими результатами щодо методики і організації управлінського обліку все ще залишаються невирішеними проблеми в основному його практичного використання.

Метою статті є дослідження основних проблем управлінського обліку та надання рекомендацій щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. В процесі розвитку суспільних відносин активно збільшуються потреби людей, а отже вдосконалюються способи задоволення цих потреб.

Управлінський облік - це багатогранний процес, який несе цінність, вдосконалює планування, проектування, вимірювання і функціонування систем будь-якої інформації, який направляє дії апарату управління, мотивує поведінку, підтримує діяльність всіх ланок підприємства, необхідних для досягнення стратегічних, тактичних і оперативних цілей організації. Сутність управлінського обліку, його призначення можна назвати «виробництвом» інформації для здійснення ефективного управління.

Управлінський облік можна охарактеризувати як інтегруючу систему підготовки заключної інформації і забезпечення нею різних рівнів управління з ціллю ефективного планування, контролю і покращення якості прийнятих рішень.

Багато науковців дають своє поняття управлінському обліку (таблиця 1).

Розглядаючи дані визначення, спостерігаємо, що управлінський облік - це збір управлінської інформації підприємства для того щоб приймати рішення, які будуть використовуватися у процесі управління господарською діяльністю.

В одних воно ширше, в інших – вужче, але найпоширенішим є визначення управлінського обліку, дане американським Інститутом управлінських бухгалтерів і Міжнародною федерацією бухгалтерів. Згідно з цими визначеннями, управлінський облік - це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передавання інформації, що використовується управлінською ланкою для планування, оцінки і контролю всередині організації та забезпечення відповідного підзвітного використання ресурсів. Проте у зв'язку зі зміною інформаційних систем обліку в сучасних умовах і виникненням потреби створення глобальної системи обліку, вносяться корективи щодо функцій управлінського обліку, які дані у цьому визначенні з орієнтацією їх на досягнення підприємством його стратегічних цілей.

СЕКЦІЯ 1

«Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: теорія і практика»

Таблиця 1

Визначення поняття «Управлінський облік»

№ п/п	Автор	Визначення
1.	Кириченко О.А., Гіленко І.В., Роголь С., Сиротян С.В., Немой О.[2]	<i>Управлінський облік</i> - це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації і передачі інформації, яка використовується управлінською ланкою з метою планування, оцінки і контролю всередині банку та для забезпечення ефективного використання ресурсів.
2.	Ловінська Л. Г., Жилкіна Л. В., Голенко О. М. [3]	Управлінський облік — це сукупність методів та процедур, які забезпечують підготовку і надання інформації для планування, контролю та прийняття рішень на різних рівнях управління підприємством.
3.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5]	Управлінський облік — система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішнього користування у процесі управління підприємством
4.	Американська асоціація бухгалтерів	Управлінський облік - це процес ідентифікації інформації, обчислення і оцінки показників та надання даних користувачам інформації для вироблення, обґрунтування і прийняття рішень». Це процес всередині організації, який забезпечує управлінський апарат інформацією, яка використовується для планування, контролю й прийняття управлінських рішень.

Сучасний управлінський облік, використовуючи зовнішню та внутрішню інформацію, забезпечує не лише потреби виробництва, а й маркетингу, управління дослідженнями та інших сфер бізнесу. Забезпечуючи аналіз діяльності з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, він виходить за межі лише управлінського обліку.

При цьому мають бути враховані конкретні методичні підходи, які б дали змогу побудувати облік витрат та систему бюджетування відповідно до технології, узгодити з функціями витрат, а також запропонувати такі методи, які б допомогли створити належну систему контролю витрат.

Становлення сучасного облікового процесу повинно бути орієнтоване не лише на виробництво, а й на ринок. Більшість даних управлінського обліку являється комерційною таємницею, оскільки вони відображають стратегію і тактику підприємства в умовах конкуренції. Тому саме керівники підприємства є користувачами управлінської інформації. Для отримання максимальних результатів діяльності, досягнення бажаних результатів діяльності власного підприємства в майбутньому керівникам вже не достатньо знати, скільки коштує та чи інша продукція, для них важливо, чому вона стільки коштує, а головне, як зробити так, щоб її виробництво було вигідним? У країнах, де бухгалтерський облік прийнято розділять на фінансовий і управлінський, прогностична функція характерна саме для управлінського обліку. Це стало реальним на основі бюджетування, прогнозування поведінки витрат і доходів, експертних оцінок, розробки альтернативних рішень. Тому в останні роки все більше розповсюдження отримують стратегічні системи управлінського обліку як результат прагнення розширити інформаційну базу для прийняття рішень за рахунок формування прогностичної інформації.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку агропромислового виробництва України в контексті інтеграції у світову економіку»

Саме тому основною ціллю управлінського обліку, який призваний задовольняти інформаційні потреби внутрішніх користувачів, є підвищення ефективності управління, а послідовно - ефективності планування, нормування, контролю та прийняття управлінських рішень. Проте усвідомлення потреби та бажання запровадити управлінський облік ще недостатньо для здійснення цього наміру. На шляху впровадження управлінського обліку є певні перешкоди, які полягають у подоланні дискусійних проблем методології обліку та в необхідності організаційних заходів щодо його впровадження. Суттєвим гальмом поширення управлінського обліку в країні залишається відсутність чіткого визначення переліку складових цього обліку. Завдяки управлінському обліку бухгалтер за потребою, крім власне обліку та калькулювання собівартості продукції, займається нормативним плануванням, економічним аналізом та підготовкою управлінських рішень.

У системі управлінського обліку здійснюється оцінка прийнятих рішень на різних рівнях управління з точки зору стратегії діяльності. В сучасному розумінні у терміні «управлінський облік» все більше наголос робиться на слові «управлінський», оскільки організація і методика цього виду обліку направлена на рішення саме управлінських задач. Виникнення та існування управлінського обліку обумовлені конкретною ціллю - допомогти внутрішнім користувачам приймати більше обґрунтовані рішення. Управлінський облік забезпечує керівників різних рівнів інформацією, яка забезпечує можливості збільшувати капітал його власникам, а робітникам підприємства - збільшувати цінність їх матеріального та духовного стану. Традиційні підходи до поняття того, що система обліку повинна включати лише внутрішню інформацію, а діяльність розглядається як одна головна стаття витрат підприємства на сьогоднішній день є неприпустимими.

У результати діяльності будь-якого суб'єкта господарювання залежать від зусиль людей, які на ньому працюють. У зв'язку з цим, цифрові дані, сформовані у вигляді бажаної моделі, і система обліку корисні настільки, наскільки результати їх застосування виражаються в реальних діях людей.

Підходи до організації управлінського обліку в різних країнах відрізняються між собою. Крім цього, навіть в межах однієї країни підприємства можуть застосовувати різні підходи до організації та ведення управлінського обліку. В більшості випадків на підприємстві створюється спеціальна служба управлінського обліку або контролінгу (залежно від концепції, яку застосовує підприємство - американську чи німецьку), яка підпорядковується керівнику з виробництва або головному менеджеру. На цю службу покладено функції управління витратами, надання оперативних даних, необхідних для прийняття управлінських рішень з метою підвищення ефективності виробництва.

Досвід підприємств України свідчить, що практичне застосування управлінського обліку ще не набуло належного поширення. На думку багатьох науковців, основною причиною є те, що в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» з управлінського обліку передбачено індивідуальні підходи до організації роботи на цій ділянці у кожному конкретному підприємстві. Практичний бік застосування управлінського обліку ставить перед керівництвом підприємства конкретні завдання організаційного характеру, а саме: чи доцільне використання цього виду обліку; чи створювати управлінську бухгалтерію; який має бути порядок формування інформації про витрати, обсяг виробництва та систему контролю за цими показниками тощо. Величезний вплив на вирішення цих проблем мають галузеві організаційні та інші особливості конкретного підприємства, наявність внутрішньої й зовнішньої звітності тощо.

Вирішальне значення при цьому мають відігравати розміри підприємства, потреби щодо забезпечення інформацією всіх рівнів управління та методики збору й опрацювання даних. Однак найбільші складності для успішного впровадження управлінського обліку обумовлені особливостями діяльності окремих ланок народного господарства.

Висновки. Управлінський облік є ефективним інструментом управління, тому що створює конкурентні переваги в ринковому середовищі, а саме, забезпечує підприємство ключовою інформацією, що основними об'єктами управлінського обліку є витрати і доходи, які перегруповуються за їх цільовим призначенням (видами продукції, замовленнями, процесами, центрами відповідальності тощо). Система управлінського обліку є ефективною, адже вона дозволяє полегшити досягнення цілей організації з найменшими витратами на створення і функціонування самої системи.

Список літератури

1. . Банківський менеджмент: Підручник. / [О.А.Кириченко, І. В. Гіленко, С.Л.Роголь, С.В.Сиротян, О.М.Немой]; - К : Знання- Прес, 2002. – 342 с.
2. Бухгалтерський облік: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / [Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко та ін.]; — К.: КНЕУ, 2002. — 370 с.
3. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. Ф. Ф. Бутиця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП «Рута», 2009. -912 с.
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. № 996 – XIV.
5. Лишиленко О.В. - Фінансовий облік Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / О.В.Лишиленко. - Київ: Вид-во Центр навчальної літератури, 2007. – 556 с.
6. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу : навчальний посібник для вищих навчальних закладів / [С. І. Дробязко, Т. М. Козир, С. Б. Холод]; за ред. П. Й. Атамас. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 413 с.
7. Овчарик З.Д. Організація управлінського обліку в системі економічної інформації агропромислових підприємств / З.Д.Овчарик // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 10 (37). – Ч. 4. – Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Герасимчук З.В. – Луцьк, 2013. – С. 85-91.

ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

М.В.Нечваль

Аннотація: В статті розглянуті проблеми управленческого учета на современном этапе, его сущность, назначение, определение, применение. Трактовка определения управленческого учета различными учеными и нормативно - правовыми актами.

Ключевые слова: управленческий учет, проблемы управления, процесс, организация.

PROBLEMS OF MANAGEMENT ACCOUNTING IN PRESENT CIRCUMSTANCES

M.V. Nechval

Abstract: The article deals with the problem of managerial accounting at present, its nature, purpose, determination, application. The interpretation of the definition of management accounting by different scientists and normative - legal acts.

Keywords: management accounting, problem management, process organization.